

Overvåkingen på Mjøsa 2023 er i gang

Den 8 mai gjennomførte NIVA årets første prøvetakingsrunde på Mjøsa sammen med Statens Naturoppsyn (SNO) som stiller med båt og båtfører. Ved hovedstasjonen utenfor Skreia, samt ved Kise og i Furnesfjorden var det fine forhold for prøvetaking. Som følge av en uvanlig kald vår lå isen fortsatt ved Mjøsbrua, slik at vi måtte utsette prøvetaking ved den nordligste stasjonen like utenfor Brøttum.

I de sentrale dypområdene i Mjøsa var vanntemperaturen 3,3 - 3,4 grader gjennom hele vannsøylen – fra overflaten og ned til nærmere 450 meter. Den jevne temperaturen gjør at vannmassene sirkulerer, dette kalles vårsirkulasjon. En tilsvarende blanding av vannmassene skjer også sent om høsten, og til dels gjennom vinteren om det ikke legger seg is. I mai er dermed konsentrasjonene av ulike stoffer, for eksempel fosfor, rimelig jevnt fordelt i vannsøylen. Resultatene fra mai er derfor velegnede for å vurdere utviklingen i f.eks. næringssaltkonsentrasjoner over tid.

Som følge av den lave temperaturen og at innsjøen ennå ikke har fått en temperatursjiktning, er det lite alger i vannmassene. Det er vanligvis også lite dyreplankton så tidlig på sesongen. Istidskrepsen *mysis*, som lever i flere år, fikk vi derimot en del av i håvtrekkene.

Siktedypet i Mjøsa er høyest om vinteren og tidlig vår. Når vårfloppen kommer reduseres siktedypet av partikler og organisk materiale («humus») fra tilløpselvene. Floppen i Lågen har stor effekt på siktedypet, særlig i de nordligere deler av Mjøsa, som typisk får en blakket, grå-grønn farge som følge av bl.a. brepartikler som skylles ut fra de høyereliggende delene av nedbørfeltet. Når det blir mer planteplankton utover sommeren reduseres også siktedypet. Siktedypet i mai i år var 13,5 m ved hovedstasjonen, 10,1 m ved Kise og ca 9 m i Furnesfjorden. Dette er ganske normale verdier i mai, selv om siktedypet nok har vært enda høyere tidligere i vår – før snøsmeltingen begynte i de lavereliggende delene av nedbørfeltet.

Til venstre: Stor planktonhåv for prøvetaking av *mysis* (istidskreps). **Til høyre:** Jan-Erik Thrane (NIVA) og Finn Bjromyr (SNO) sjøsetter en rosettprøvetaker med trykkbasert utløsermekanisme, som henter opp vann fra ulike dyp ned til 450 m i Mjøsa. Foto: Runa E. Skyrud, SNO.

NIVA fortsetter overvåkingen med månedlig prøvetaking til og med oktober. Den tiltaksrettede overvåkingen i Vannområde Mjøsa finansieres av Vassdragsforbundet. Undersøkelsene ved hovedstasjonen inngår også i det nasjonale overvåkingsprogrammet ØKOSTOR, som finansieres av Miljødirektoratet.